

Prot.chr.basisschool De Rietlanden

Visiestuk Actief Burgerschap & Sociale Integratie

Hoofdstuk 1

Kenmerken van onze leerlingen en risico's

De school is gevestigd op het voormalige eiland Marken. Het grootste deel van de bevolking werkt buiten Marken. De bevolking is overwegend protestants maar alle geloven zijn vertegenwoordigd. De school is centraal gelegen op het voormalige eiland. Alle kinderen wonen binnen een straal van 700 meter van de school.

"De Rietlanden" is de enige (basis)school op Marken. Aangezien de eerstvolgende basisschool buiten Marken op 8 km afstand ligt, kiezen nagenoeg alle ouders op Marken ervoor om hun kind op de Rietlanden in te schrijven. We gaan er vanuit dat de ouders de grondslag van de school respecteren en ermee instemmen. De school telt op dit moment 154 leerlingen die verdeeld zijn over 5 groepen. Onze school is gehuisvest in een ruim, modern en goed onderhouden schoolgebouw uit 1974, het ligt in de oude kern van Marken in een rustige en veilige omgeving met veel groen.

Hoofdstuk 2

Visie op Actief burgerschap

"Samenleven" is de kern van onze samenleving. We vinden dat kinderen dit als een basisvaardigheid moeten leren, maar ook kennis van de samenleving moeten hebben.

We vinden het een taak van de school onze kinderen op te voeden tot evenwichtige, fatsoenlijke, democratische, participerende, coöperatieve en algemeen ontwikkelde burgers van onze samenleving. Ze moeten goed met elkaar kunnen omgaan en deelnemen aan de pluriforme en multiculturele samenleving.

We besteden aandacht aan sociale vaardigheden bij de leerlingen, de basiswaarden en aan beleefdheid en omgangsregels.

Hoofdstuk 3

Kernwaarden

Vanuit onze kernwaarden hebben wij de volgende doelen en activiteiten opgesteld die we samen mét ouders, middels de klankgroep, willen bereiken:

1. We voeden onze leerlingen op tot fatsoenlijke, evenwichtige mensen, die respectvol (vanuit duidelijke waarden en normen) omgaan met de medemens.
2. We voeden onze leerlingen op tot personen die weten wat democratie inhoudt en die daar ook naar handelen. Ze leren hun mening over maatschappelijke thema's te verwoorden.
3. We voeden onze leerlingen op tot mensen die 'meedoen', die actief betrokken willen zijn binnen de samenleving en gericht zijn op samenwerking. Zij leren organisatorische vaardigheden en leren verantwoordelijkheid te nemen voor anderen.
4. We voeden onze leerlingen op tot personen die kennis hebben van én respect hebben voor andere opvattingen en overtuigingen (culturen en religies). Leerlingen kunnen in de school oefenen in het leren samenleven met elkaar.
5. We richten ons op algemene ontwikkeling en geven onze leerlingen culturele bagage mee voor het leven.

Hoofdstuk 4

Aanbod

1. We voeden onze leerlingen op tot fatsoenlijke, evenwichtige mensen, die respectvol (vanuit duidelijke waarden en normen) omgaan met de medemens.

De leerkrachten besteden elke week expliciet aandacht aan:

- ❖ Zelfbeeld
- ❖ Samenwerking
- ❖ Zelfstandigheid
- ❖ Zelfredzaamheid
- ❖ Omgang met de medeleerlingen
- ❖ Omgang met de leerkracht
- ❖ Bevorderen van de sociale competenties

In de praktijk is dit terug te zien:

- In de wekelijkse lessen uit de Kanjertraining
- Kinderen en collega's spreken de 'Kanjertaal'
- Inhoudelijk wordt de Kanjertraining visueel gemaakt middels posters door de school
- Kinderen leren eerst zelf een probleem op te lossen en als het niet lukt om hulp te vragen
- Kinderen leren respect te hebben voor zichzelf, de ander en de omgeving
- Gezamenlijk opgestelde klassenregels ondersteunen de kinderen in de respectvolle omgang met elkaar en de omgeving
- De leerkrachten tonen voorbeeldgedrag, zij gaan respectvol met de leerlingen, ouders, collega's en andere betrokkenen om
- Het aanbod vanuit het school maatschappelijk werk om kinderen te ondersteunen bij de problemen waar zij tegenaan lopen, bijvoorbeeld sociale vaardigheidstrainingen of cursus overstap van het primair naar het voortgezet onderwijs.

-
2. We voeden onze leerlingen op tot personen die weten wat democratie inhoudt en die daar ook naar handelen. Ze leren hun mening over maatschappelijke thema's te verwoorden.
-

We besteden expliciet aandacht aan:

- ❖ Leren luisteren naar elkaar
- ❖ Leren argumenteren
- ❖ Leren elkaar te accepteren
- ❖ Leren elkaars mening te respecteren
- ❖ Vrijheid van meningsuiting zonder elkaar te kwetsen
- ❖ Leren wat een democratie is

In de praktijk is dit terug te zien:

- Het samenwerkend leren middels coöperatieve werkvormen in de klas
- Het kennisnemen van de verschillende (religieuze) feesten en begrip kweken voor elkaar
- De groepen 5 tot en met 8 kijken dagelijks naar het *jeugdjournaal* en *de dag van vandaag* en praten hier over met elkaar. Daarnaast wordt er in de bovenbouw gesproken over actuele maatschappelijke onderwerpen als: Prinsjesdag, de verkiezingen, etc.
- De groepen 5 en 6 kijken naar natuurfilmpjes binnen de methode Natuurzaken van Zwijsen
- De groepen 3 en 4 kijken naar Huisje Boompje Beestje
- De groepen 1 en 2 kijken naar Koekeloere
- Voor alle groepen geldt dat er na het kijken (indien er aanleiding voor is) wordt na gesproken over de inhoud.
- Als methode voor begrijpend lezen wordt Nieuwsbegrip gebruikt. Deze methode gebruikt de actualiteiten uit de maatschappij als bron voor de lesinhoud.
- In de bovenbouw is er aandacht voor de Nederlandse en Europese staatsinrichting
- In groep 7 en 8 is er specifieke aandacht voor de WO II en bevrijdingsdag.

-
3. We voeden onze leerlingen op tot mensen die ‘meedoen’, die actief betrokken willen zijn binnen de samenleving en gericht zijn op samenwerking. Zij leren organisatorische vaardigheden en leren verantwoordelijkheid te nemen voor anderen.
-

We besteden expliciet aandacht aan:

- ❖ Organisatorische vaardigheden
- ❖ Leren verantwoordelijkheid te nemen voor anderen

In de praktijk is dit terug te zien:

- Ieder jaar doen de kinderen met aan de kinderpostzegel actie
- Er zijn contacten met sportverenigingen
- Er wordt gewerkt met klassendienst
- Er wordt geleerd om zorg te dragen voor eigen spullen, die van een ander en van school
- Wij oriënteren ons op een vorm om ruimte bieden aan leerlingparticipatie, bijvoorbeeld in de vorm van een leerlingraad.

-
4. We voeden onze leerlingen op tot personen die kennis hebben van én respect hebben voor andere opvattingen en overtuigingen (culturen en religies). Leerlingen kunnen in de school oefenen in het leren samenleven met elkaar.
-

We besteden expliciet aandacht aan:

- ❖ Andere stromingen en religies
- ❖ Andere culturen
- ❖ Leren luisteren naar elkaar
- ❖ Elkaars mening respecteren
- ❖ Vrijheid van geloofsovertuiging zonder een ander te kwetsen

In de praktijk is dit terug te zien:

- De methode Kind op maandag dat gebruikt wordt voor godsdienstonderwijs besteedt ook aandacht aan andere religies
- Binnen de Kanjertraining worden de kinderen getraind voor zichzelf op te komen, te luisteren naar elkaar en elkaar te respecteren
- Er wordt wekelijks geld ingezameld voor het zendingsproject

5. We richten ons op algemene ontwikkeling en geven onze leerlingen culturele bagage mee voor het leven.

We besteden expliciet aandacht aan:

- ❖ Het ontdekken van de eigen talenten en mogelijkheden daarvan in de maatschappij
- ❖ Bewustwording van kunst en cultuur, dit is zichtbaar in het beleidsplan cultuur.

In de praktijk is dit terug te zien:

- Er worden incidentele projecten door externen uitgevoerd. Bijvoorbeeld lesmateriaal en projecten vanuit de Stichting Watersnood en gastlessen verzorgt door de dierenbescherming en stichting HALT.
- Externen nemen incidenteel de creatieve en/of expressieve lessen over om kinderen kennis te laten maken met de specifieke vakgebieden zoals pottenbakken of theaterlessen.
- Er worden culturele excursies gedaan
- De kinderen uit groep 5 krijgen muziekles van docenten van de muziekschool Waterland.
- Kinderen die daarvoor in aanmerking komen krijgen extra uitdaging middels lessen uit de 'pittige pepertorens'. Deze lessen zijn gericht op: projectmatig samenwerken, leren leren, reflecteren, plannen en leren fouten maken om daar vervolgens weer van te leren

Hoofdstuk 5

Het onderwijsaanbod

Op de volgende bladzijden wordt het onderwijsaanbod per domein uitgewerkt.

Wij zijn hierbij uitgegaan van de drie hoofddomeinen binnen Actief Burgerschap te weten:

1. Democratie
2. Participatie
3. Identiteit

Domein Democratie:

Groep	Leerinhoud			Bron		Ervaringen	
	Kennis en inzicht	Vaardigheden	Houdingen	Methode	Leeractiviteit	Binnenschools	Buitenschools
7/8	* Democratie * Republiek, ontstaansgeschiedenis Nederland als republiek * Europese gemeenschap * Verenigde Naties * Wetten * Politieke partijen * Machtsmisbruik, onderdrukking, recht en onrecht * Rechtspraak * Kinderrechten * Discrimineren * Emancipatie * Verschillende uitingen * Verschillende	* Kritische vragen kunnen stellen bij maatsch.ontw. * Informatie beoordelen * Eigen standpunt toelichten en verdedigen in discussie * Voor- en nadelen democratie, republiek en monarchie beargumenteren - Themawoorden leren gebruiken in gesprekken	* Gelijke behandeling etnische groepen * Solidariteit * Vertrouwen in situaties en instellingen * Kritische houding ten opzichte van maatschappelijke kwesties * Bewustwording	*Tijdzaken *Wereldzaken *Kanjerttraining *Taal op Maat	*Leerlijn *Diverse werkvormen *Teleblik *Spreek en Luisterlessen *Het ochtend jeugdjournaal *Beeldbank *De dag van vandaag *Klassengesprek	*Vier vrijheid (4/5 mei) - Wenselijk: -Gast sprekers -Excursie *Interactieve gesprekken	*Lezen (jeugd)krant *Bespreken van maatschappelijke kwesties thuis - Wenselijk: -Bezoek 2^e Kamer -Anne Frankhuis

	waarden						
5/6	*Monarchie, dictatuur, democratie *Gemeentebestuur en landsbestuur *Medemens *Gedragen	*Afspraken nakomen en in groep oplossingen vinden bij conflicten; problemen *Eigen standpunt bepalen en bijstellen *Omgaan met kritiek - Themawoorden leren gebruiken in gesprekken	*Gelijke behandeling jongens en meisjes *Vreedzaamheid *Anderen de gelegenheid geven zich te uiten *Neerleggen bij meerderheidsbesluit in groep *Bewustwording	*Tijdzaken *Wereldzaken *Kanjerttraining *Taal op Maat	*Leerlijn *Diverse werkvormen *Teleblik *Spreek en Luisterlessen *Kringgesprek *Groepsspel *Het ochtend jeugdjournaal *Beeldbank *De dag van vandaag *Klassengesprek	*In groepjes samenwerken *In kring oplossingen aandragen voor problemen *In kring besluiten nemen over klassen aangelegenheden -Gastsprekers (6) -Excursie(6)	*Rolverdeling in teamsport *Hiërarchie in vriendenclub, vereniging *Inspraak in gezinszaken thuis *Jeugdjournaal *Kinderkrant *Interactieve gesprekken
1/4	*Regels en afspraken *Samenleving: stad, land *Medemens *Gedragen	*Meedoen aan gesprekken in de groep *Afspraken nakomen en in groep oplossingen vinden bij conflicten; problemen *Eigen standpunt bepalen en bijstellen *Omgaan met kritiek *Woorden leren gebruiken in gesprekken *Spreeken en	*Luisteren; afspraken nakomen *Betrokkenheid (bij groep) *Gelijke behandeling jongens en meisjes *Vreedzaamheid *Anderen de gelegenheid geven zich te uiten *Neerleggen bij meerderheidsbesluit in groep *Bewustwording	*Kanjerttraining *Werken met maatjes (met wie loop je in de rij, jassen aantrekken etc) *Wijzer (W.O.) *Schatkist *Taal op Maat	*Klassenregels afspreken *Omgang met elkaar *Helpen van juf en andere kinderen *Kringgesprek *Groepsspel	*Afspraken en regels maken *Deelname in klassenkring en kleine kring *Spelen en werken in gemengde groepjes *Helpen opruimen / lokaal vegen door jongens en meisjes *Kinderen schrijven of tekenen bij zieke klasgenoot of bij geboorte broertje/zusje *Takenbord *Interactieve gesprekken - In kring oplossingen aandragen voor problemen *In kring besluiten nemen	*Mate waarin democratische besluitvorming thuis plaatsvindt *Interactieve gesprekken

		luisteren					
--	--	-----------	--	--	--	--	--

Domein participatie:

Groep	Leerinhoud			Bron		Ervaringen	
	Kennis en inzicht	Vaardigheden	Houdingen	Methode	Leeractiviteit	Binnenschools	Buitenschools
7/8	*Godsdienstvrijheid *Geestelijke Stromingen *Wereldreligies *Multiculturele samenleving *Etnische groepen in de samenleving *Vooroordeel *Jongerencultuur *Luisteren *Spreken	* Uiterlijke herkennen *Omgaan met vrijheden en beperkingen *Zelf onderscheid maken tussen goed en slecht en dit vergelijken met wat gangbaar is in de samenleving *Herkennen van discriminatie *Omgaan met uitsluiting *Vergroten inzet passieve en actieve woordenschat tijdens gesprekken *Vergroten gespreks-vaardigheden	*Waarderen van verschillen *Bewustwording	*Wereldreligies: Wat geloof jij?		*Adopteren van monument *Viering 4/5 mei * Troonrede *Interactieve gesprekken	*Zelf deelnemen aan religieuze of identiteitsgebonden groep *Met begeleider bezoeken cultureel / sportevenement *Verbinden met een groep in de omgeving
5/6	*Christendom, *Nationaliteit	*Inzicht in eigen mogelijkheden,	*Gelijkwaardigheid *Zelfkennis			*Gestructureerde groeps- opdrachten met	*Vrienden in de buurt bewust

	*Verschillende gezinssituaties en leefvormen *Persoonlijke held, idool	beperkingen en opvattingen *Inzicht in verschillen tussen mensen *Verplaatsen in de ander / perspectiefwisseling *Rekening houden met opvattingen	*Zelfwaardering *Anderen willen betrekken			verschillende kinderen *Bezoek Cultuur Historisch Museum *Bezoeken van bijzondere plekken in de gemeente	kiezen *Deelname aan identiteits-gebonden sociale structuren *Kennis maken met geloofsovertuiging bij vriendjes thuis *Identificeren met voorbeeldfiguur
1/4	*Mensen hebben overeenkomsten en verschillen *Mensen hebben elkaar nodig *Christendom *Nationaliteit *Verschillende gezinssituaties en leefvormen *Persoonlijke held, idool *Wel of niet geloven, God, kerk	*Onderscheiden van ik en de ander (uniciteit) *Uiten van gevoelens, wensen en opvattingen *Verplaatsen in de ander / perspectiefwisseling *Rekening houden met opvattingen	*Respectvol omgaan met anderen *Anderen willen helpen *Gelijkwaardigheid *Zelfkennis *Zelfwaardering *Anderen willen betrekken	* Kanjertraining * Bezoek aan kerk (schooldiensten) *Kind op Maandag	*Thema “Iedereen is anders” *Elkaar helpen *Samen spelen *Schatkist *Kringgesprekken *Taal op Maat *Schooldienst	*Samen spelen en samen werken met verschillende kinderen *Bezoeken buitenschoolse instantie (bejaardentehuis, politiebureau etc.) Feesten met religieuze achtergrond vieren *Bezoeken van bijzondere plekken in de stad / regio (Iammetjes) *Concertgebouw *Vieren	*Eerste contacten in de buurt *Geloofsovertuiging thuis *Met begeleider bezoeken cultureel / sportevenement *Verbinden met een groep in de omgeving (Museum en Waterwolf bv)

Domein identiteit:

Groep	Leerinhoud			Bron		Ervaringen	
	Kennis en inzicht	Vaardigheden	Houdingen	Methode	Leeractiviteit	Binnenschools	Buitenschools
7/8	*Godsdienstvrijheid *Christendom *Multiculturele samenleving	*Herkennen symboliek in kunstuitingen *Stereotypen herkennen	*Waarderen van verschillen	*Wereldzaken *Tijdzaken *Kind op Maandag *Kanjerttraining *Wereldreligies: Wat geloof jij?		*Interactieve gesprekken	*Met begeleider bezoeken cultureel / sportevenement / religieus centrum

5/6	*Christendom *Nationaliteit *Verschillende gezinssituaties en leefvormen *Persoonlijke held, idool *Mijn leven *Geloven	*Inzicht in eigen mogelijkheden, beperkingen en opvattingen *Inzicht in verschillen tussen mensen *Verplaatsen in de ander / perspectiefwisseling *Rekening houden met opvattingen van anderen *Herkennen uitingen cultuur en religie in straatbeeld *Herkennen discriminatie *Zelf onderscheid maken tussen goed en slecht *Themawoorden leren gebruiken in gesprekken	*Gelijkwaardigheid *Zelfkennis *Zelfwaardering *Anderen willen betrekken			*Gestructureerde groeps- opdrachten met verschillende kinderen *Bezoeken van bijzondere plekken in de gemeente *Vieren Koningsdag *Saamhorigheid in de klas ervaren	*Identificeren met voorbeeldfiguur
1/4	*Mensen hebben overeenkomsten en verschillen *Mensen hebben elkaar nodig *Wel of niet geloven, God, kerk, *Christendom *Nationaliteit	*Onderscheiden van ik en de ander (uniciteit) *Uiten van gevoelens, wensen en opvattingen *Inzicht in eigen mogelijkheden, beperkingen en	*Respectvol omgaan met anderen. *Anderen willen helpen *Gelijkwaardigheid *Zelfkennis *Zelfwaardering *Anderen willen	Kanjertraining Kind op Maandag Taal op Maat Schatkist Bijbel en Liedboek	Lessen uit diverse methodes	*Samen spelen en samen werken met verschillende kinderen *Bezoeken buitenschoolse instantie (bejaardentehuis, politiebureau etc.) ”	*Eerste contacten in de buurt *Geloofsovertuiging thuis

	*Verschillende gezinssituaties en leefvormen *Persoonlijke held, idool *Mijn leven *Geloven	- opvattingen *Inzicht in verschillen tussen mensen *Verplaatsen in de ander / perspectiefwisseling *Rekening houden met opvattingen van anderen *Herkennen uitingen cultuur en religie in straatbeeld *Herkennen discriminatie *Zelf onderscheid maken tussen goed en slecht *Woorden leren gebruiken in gesprekken	betrekken			*Optreden verzorgen voor en door elkaar met als thema Kerst, Pasen (vieringen)	
--	--	---	-----------	--	--	--	--

